

وشه بچکۆله کان

پیشه کی

(وشه بچکۆله کان) چهند لاپه ره یه کی لاواز و بیهیزن، به لام به جلی ره نگاورهنگ و ئالاووالاوه له گهلتا ده که ونه گفتوگو.
وشه بچکۆله کان به ره می ژبانیکی ساده ی هه ژارانه یه،
تۆشه ی گهشت و گوزاری ده ورانی پیشمه رگانه یه،
ئه سرینی قه تیزی چاوگه ی دووره زید و لانه یه!

چهند کهس له دۆستانم که ئه م چهند لاپه ره یان بینوه له رووی لوتف و خو شه ویستی خویانه وه ناوی هۆنراوه یان له سه ر داناوه و پیشنیاریان کرد که چاپی بکه م.

به هیوا بووم دووباره کۆنترۆلیان بکه مه وه تا له باری هه له ئیملا یه وه راست که مه وه و له گه ل چهند لاپه ره یه کی دیکه به و شیوه ی که خۆم ده مو یست ئاماده یان بکه م بۆ چاپ. به لام به هۆی کاریک که روویدا، به پیویستم زانی هه ر به و هه لانه وه له ئه نترنیتدا بلاوی که مه وه.

سه عی سه قزی ۲۰۰۶

هه له

نايه مه وه، بيرييشي لئ ناكه مه وه
له شار و ولاتي دركه شهنگ
خۆ ناخه مه وه ناو بۆسه ي
ريا و درۆو ده بهنگ

*

كاتيک که پيشمه رگه بووم، نامه يه کيان بۆ ناردم که برۆمه وه خۆم به
دهوله تي ئيران ته سليم بکه مه وه، منيش به و چهند ديره ي سهروه
وه لامي نامه که م دايه وه.

باوکم که ئاگاداري ئه و وه لامي ده بييت، به و جوړه وه لامي دامه وه:
رۆله قهت پيم خۆش نيبه به و شيوه بييته وه، به لام جاريکتر به رانبهر
به شاره که ت بييجاي وانه که يت!

*

پيشكەش به شاره که م. سه قز

پيشكەش به تو
پيشكەش به دار و به ردي تو،
به شيو و دۆل و كانياوي تو.
پيشكەش به وه ي ئه ژي بۆ تو،
پيشكەش به وه ي نووستوه لاي تو!

*

چ نارەوايە بە هئیدی بلیی هەراش
چ بەدە، بە بەدکاریش بلیی پیاوچاک و باش
چ جوانە، هەرکەسە کارنامەى خۆى بەیتە دەستی
نە وەسفی زیاده له کەس کەى نە نارەوايش هەلبەستى
*

بە چاوى دل گەر بروانى
نەینییەکانیش ئەبینى

بە گوێى دل گەر گوێ بگرى
دەنگى بێدەنگیش ئەهینى

بەزارى دل ئەگەر بدوێى
راستى مەبەست ئەدرکینى

گەر وا نەکەى چاوەکەم
راستى ژيان ئەدۆرینى!
*

<p>زیباترین گل</p> <p>گل غم زیباترین گل دل بی غم کی میگه دل؟ *</p> <p>میگه: مخفف میگوید</p>	<p>Hjärtats blomma</p> <p>En droppe en tår rinner genom ett varmt hjärta! Vem kan tala om Och berätta? *</p> <p>February 2003</p>	<p>جوانترین گول</p> <p>گولی خه م جوانترین گوله دلی بی خه م پله گوشتی بووده له *</p>
--	--	--

درهختی خه م هاته بهر
گولی فرمیسک بوو به بهر
نهویش قهتیس بوو له چاوا
چه می بالای سنه و بهر
*

گەسەر

له خه ما
خوماره
له خوماریدا
خه مه!
*

له گهل خه می هه ژاراند بژی، یا له په نای زالمان
به شاخی سه رسه ختانه وه بی، یا جینگه ی په سته کان
ههردوو گورانکارییان وا له دوو
ئه میان چلۆن، ئهویان چلۆن؟!

فکری خاوهن تانگ و توپ، و فکری خاوهن عیلم فهن
فکری شهیدای فرۆقدوستی و فکری شهیدای ژار و ژهنگ
ههردوو گورانکارییان وا له دوو
ئه میان چلۆن، ئهویان چلۆن؟!

مینای شه رابی ئه فین و سه مدانیکى مهرگ هینه ر
توفانیکى زیانبه خش و شه نه یه کی گۆل په روه ر
ههردوو گورانکارییان وا له دوو
ئه میان چلۆن، ئهویان چلۆن؟!

همراه ستمدیدهگان باشی، یا همدم ظالمان
در سنگر مبارزان باشی، یا همراه جاهلان
هر دو تغییرات به همراه دارد
ولی این کجا و آن کجا؟!

اندیشه تانگ و توپ پرستی و اندیشه علم و فن ستایی
اندیشه انساندوستی و اندیشه خونخواهی
هر دو تغییرات به همراه دارد
ولی این کجا و آن کجا؟!

مینای شراب عشق و سمدان مرگ آور
توفان زیانبخش و سبای گل پرور
هر دو تغییرات به همراه دارد
ولی این کجا و آن کجا؟!

فتوای جهاد بهی، یا ئه مری ناشتی به راستی بژی، یا به شه یادی له بؤ هه ردوویان یادت ئه که تۆ بؤ ئه میان چلۆن، بؤ ئه ویان چلۆن؟!	فتوای جهاد سردهی، یا امر آشتی با صداقت زندگی کنی، یا شیادی برای هر دو یادت میکنند ولی این کجا و آن کجا؟!
--	---

*

سالی ۱۳۵۸ = ۱۹۷۹ ئایه تولا خومه ینی فتوای جهادی گهلی کوردی راگه یان.
در ۲۸ مرداد ماه ۱۳۵۸ = ۱۹۷۹ آیت الله خمینی فتوای جهاد ملت کرد را داداند

سامان

بوون و نه بوون نه گرنه
بوون به نه بوون گرنه
په نا به ناکه سی بردنی
سه د مهرگ و عهیب و نه نکه!
*

بوون نه بوون - مه به ست له سه روه ت و سامانه، واته دارا بیت بیان نه دار.

ئه لین ئیبراهیم که شفی خودای کرد
بتخانه ی رمان، خه لکی رزگار کرد
به لام بو مرؤف ئه و هیش هه روه ها
بتی زور گه وره و به سامی ساز کرد!
*

ته ماشای سوره ی ئه لانعام و ئایه ته کانی ۷۱ تا ۸۳ له قورئان دا بکه .

زانستفرۆشی مه که پیاوی ژیر
به په تی که عبه کراوی زنجیر
چاویک بکه وه له خۆت بروانه
بوته رهستیکی زۆر باش بزانه!

؟؟؟

دوینێ چوومه باره گای ئیبلیس
بۆم جیا کاته وه پاک له گه ل پیس
سرتانی به گویمدا، نه که ی ئامان!
ده نا خواکان به تۆیش ئه لین نگریس.

*

به هار

کوا به هار؟

کوا چرۆی دار؟

کوا هه لپه پینی نیو گولزار؟

کوا قاقا و پیکه نینی دلبر و دلدار؟

کوا، کوا، کوا؟

چهن سه ختیمان هاته بهر

چهن زستانمان برده سهر

چهن زۆردارمان کرده دهر

که چی ههر ئاوارهین و دهر به دهر

کوا به هار؟

کوا چرۆی دار؟

کوا هه لپه پینی نیو گولزار؟

کوا قاقا و پیکه نینی دلبر و دلدار؟

کوا، کوا، کوا؟

نه ورۆز

چاوه روانی، که بلیم سالی تازه ت پیرۆز بی

چی رۆیوه؟ چی هاتووه که تازه بی؟

خوا ههر خویاه و مهیش کۆیله که ی زوو

سه رم له م شادی کردنه گیز ئه بی.

*

مهیش: کور تکراره ی ئیمهیشه

ژيان

هيچمان نه بووه
هيچمان هه ر نيبه و
به هيچيش نابين
هه تاكو ديلين

ناوداري ميژووين
خواوهني ئه مرق
سه داري سبه ي
ئه گهر نازادين!
*

بزه ي دوژمن

ئه شكي خواكان دوو رهنگه
يه كي جهنگ و يه ك نيرهنگه
ئيمه به جهنگ نه دوژاوين
هه ر به نيرهنگ فه وتاوين!
*

بۇ نەيران

چەژنى سەركەۋىتىن زۇر مەزىنە
تويىش، كە داناۋە، سەرت
تاجى سەربەرزىت بۇ سەران
بۇ رېرەۋان ھەر رابەرىت!
*

ئەۋەى ھوشيارە ئالەم زەمانە
بۇخۇى خاۋەنى ژىن و سامانە
دلە، دە شىت دەستىم بە دامان
شىتتىش بۇ ئىمە ھەم ژىن و سامان!
*

پیشه نگ

شەم لە رۆژدا کەم بەهایه،
کەم دیاره!
دوژمن بەشەو هزنگه،
ری نیشاندهری ریبواره!
*

هۆنراوه

بلیسهی شهو هەنم
ئاو هنگی پشکو
له هۆنراوه دا
دینه گفتوگو!

هۆنراوه

گولى گولخانه كه م گولى دلمه
ده بېته هۆنراوه و دېته بهر په نجه ره كه م
ليوى سوراحيش هه ر ليوى ئه وه
ده دوى له گه ل شه مى ته نيايي كه م!
*

تيرى چه ك و تيرى ئه قين
تيغى زمان، تيغى برين
ههردوو ئه پيكن مالى ژين
ئه م مروفكوژ، ئه و مروفكوژ
ئه ميان چلون، ئه ويان چلون

ئەشكى شادى و ئەشكى شين
نيگاي حه ز و نيگاي كين
هه ر دوو ئه پيكن مالى ژين
ئه م مروفكوژ، ئه و مروفكوژ
ئه ميان چلون، ئه ويان چلون
*

تۆ

له سایه‌ی تۆ له سه‌ر پشکۆیش، سه‌ما ئەکه‌م
چی شه‌خته‌یه‌ بێته‌ گولشه‌ن، گولی هیوا ده‌ریاز ئەکه‌م
زویر بێی دلی مینات، له‌ ماتیی خۆ مات ئەکه‌م
سه‌د به‌هار و چه‌مه‌ن هه‌بێ مه‌لی ژیان، زیندان ئەکه‌م!

*

ژیانی کوردان ئەنگوس له‌ چاوه
نه‌بوو قه‌ت تیشکی‌ بدا له‌ ناوه
ئازادی ئەمڕۆ دنیا‌ی کرد داگیر
تازه‌ به‌ندخانه‌ بۆ کورد کراوه

*

سالی ١٣٥٧ له‌ ئێران خه‌لك به‌دژی شا راپه‌رین، له‌ ده‌ورانی راپه‌ریندا
كه‌ش هه‌وايه‌کی ئازادی سیاسی له‌ ئارادا بوو. (شاپور به‌ختیار) بوو
به‌ سه‌رۆكه‌زیر تا ئەو راپه‌رینی دامرکینیته‌وه، له‌ ده‌ورانه‌دا هاته
ته‌له‌فیزیۆنی تاران و هێرشێ کرده‌ سه‌ر میله‌تی کورد. منیش ئەو
چه‌ند دیره‌م دربارهی ئەو وتووێژه‌ نووسی.

تۆ

تۆ، پەيكى خۇش خەبەرى
تۆ، پەيكى سەرخۇش كەرى
تۆ، لە پېكاندا
لە پەيكان پېكانتري!

تۆ، لە ئەستىرە گەشتري
لە ئاوى روون، رووتتري
لە وەى ھەيە پيرۆزتري
تۆ، تۆى، تۆ، ھەتوانى دلى توتۆى!
*

تۆ

بە سەرخۇشى بى ھۆشم
بە بى ھۆشى سەرخۇشم
چركەيەكى ژيان بەفيرۆ ناچى
تا ماوم بەيادى تۆو ھەدھۆشم

Du	تۆ
Jag såg dig	تۆم بینی،
Jag ser dig	تۆ دەبینم
Och vill se dig	دەمەوئیت ھەر بتبینم
I min dröm	لە خەوا
I mina tankar	لە خەياللا
Och inom mig	لە خۆما تۆ، ببینم.
Vill jag se dig	
5/4/2006	

تۆلە

لە خەودا بوو لیوم مەزی
راچلەکی، کوتی: ھاتووی بۆ دزی!
ماچەکە ی لی سەندمەوہ!
لە تۆلە یشدا لیومی گەزی.
*

خه و

خه و م بینى
خه و ئه بینم
له و خه ویشدا
تۆ ئه بینم

خه و م بینى
وام له گولزار،
گول ئه بینم
له نیو گولان تۆی ده بینم

ماچ

ئه مرق، زه ماوه نمه
به یانى، کاتی مردنمه
ئه مرق به فیرۆ نادم
جهان ماچ باران ئه که م
*

مهى له چاودا بنۆشه
 با مه زه كهى لىوى ئال بى
 مهى ئه و قىن هه لىژىره
 با سه رخوشىت پايه دار بى!
 *

شب يلدا	شهوى يه لدا
امشب ميخوام مست كنم دنيا پستى را پست كنم سر دوستان بلند و سر خويش را خم كنم	ئه مشه و ده مهوى مه ست بكه م دنياى پستى په ست بكه م سه رى دوستان بله ند و سه رى خو يشم خه م بكه م
در شب دراز يلدا بيا د گل دلها همراه با شعر زيبا جام مى را سر كنم	له شهوى دريژى يه لدا له يادى گولى دلدا له گه ل هونراوهى شه نگدا پيالهى مؤلم فر ئه كه م

ههست ئه كه م
ههست به گهرمی،
ههست به سووتان،
ههست به برژان،
ههست به قرچانیش ئه كه م
تا به تینتر بی تینه كه
ههست به ئارامی ئه كه م!
*

خماریستان	خوماریستان
جوهر می هوشیاری است ما به خماری رسیدیم تۆ بگو: بر خماران حلال، باد یا حرام؟	له زه تی مه ی هوشیارییه بۆ مه ش <u>خوماری</u> هیئا تۆ بلی: بۆ خوماران رهوایه، یا نارهوا؟ * مه ش: کورتکراوه ی ئیمه ییش

راز

هاورازی من دله که مه
نهک زمانم
زمان بیگانه په رهسته
به دوستی نازانم!
*

ئاوینه که م، ئاوینه که م
بۆچی شکای ئاوینه که م؟
که تو شکای
مرد ژیانه که م!
*

وتی: له ته نیایدا له خوا ئه چی
وتم وانیهه، هاوتام نییه.
وتی: له بیکه سیدا له کی ئه چی؟
وتم به کیی بچوینم وینه م نییه!
*

پیش ئه وهی پهستی بهرنه دادگاو برپاری بو بدهن
من سیداره و ته نافم بو هه لخت
کاتیک هینایانه بن دار
هر به دهستی ئه ملی خو میان تیخت!
*

که مه حکومی زهمانی
مه هتوکی خاس و عامی
له لای خویشت چاوه کم
گیل و گهوج و نه فامی

*

له مابهینی دل و دیده پهردهیهکی رهش کشاوه
سه راسه ری ئه و پهرده به ژار و ژهنگ رهنگ کراوه
ئه وهی که چاوه ئه یبینی دل و لینی بیزاراوه
ئه وهیش که دل بوی دهچی بهندی زهمان دهوری داوه

*

كوردستان

كوردستان شههيدستان،
كوردستان سهروكستان،
كوردستان كورسى و كه رهسهى حيزبهكان
كوردستان بيكهستين نيشتمان،
يه خسيرى دهستى رووناكبيران!
*

بۇ كئى نه بووين به پرد
بۇ كئى، نه بووين به جاده
بۇ كئى، نه بووين به باربه ر
بۇ كئى نه بووين به پياده
بۇ كئى، بۇ كئى، بۇ كئى!؟

كئى به رهنجى مه كوشكى ساز نه كرد
كئى، به خوئينى مه ده سنوئىژى نه گرد
بادهى په ستيما كئى، سه رخوش نه كرد
كئى له شادى تيكشكانماندا
سه رچوئى ئوخهى نه گرد
كئى، كئى، كئى!؟

*

هه له بجه

دهلین که خه مت بوو برۆ گوی رووبار
بووی هه لرێژه یه ک به هه زار
باری شانت سووک ئه بی و
ده بیا سه ره و خوار

دوینێ چوومه گوی سیروان
دانیستم و دهستم کرد به گریان
لافاوی سرشکم و هه ها بوو
سیروانی کرده مه له وان

*

په نامان برد بو خوای هه ژاره کان
له و سه رده مه دا که دنیا ی داده مه زران
و تمان: ئیمه یش هه ژارین، ئیمه یش بی که س و کارین
نه جوابیکی پیداینه وه، نه سه ریکی بو له قان!

چوینه لای نمروده کان، هانامان برده به ریان
چهن سال داریان پیکیشاین، چهن سال به ریان پیکیشاین
بو ئاوده سخانه ی به هه شته که بیان
له کۆتاییدا بووین به سووته مه نی چیشته خانه که بیان!

*

مائاوايى

مائاوايى دلۆپه فرميسكىكى قه تيسه
نه ئه وه يه بتويته وه،
نه ئه وه يه برژيته خوار
ده تله زيني، ده تفرچيني
ده تكاته چاوگه ي حه ز و ئازار
*

ده ستم برد بۆ گول
بۆنى كه م به دل
چه قى به ده سما
سه د نووكه په يگول

هه ستي گول په ره ست
هيج كات نابى په ست
به ئاوات ئه گات و
خۆى ئه كا سه رمه ست
*

ژيان

گه نجی، گه نجانی گه نج بووم، زه مان
بوومه ره هه نده یه کی پوت و لات
هه ره پوتی زه مانیش، زه مان
بوونه خاوه ن ده سه لات

خاوه نی خو شه ویستی بووم
سه رچاوه ی گفت و به لئین
بوومه ته شه و چه له ی بی به لئینان
هه ر و ه کو ه نی ئه لئین.

*

له کوشکی ماته م و شین
له ناو مالی ته نیایی ژین
خوانی خه مم بلاوه
شه رابی هه سره تی دووریم به دیزه و گوزه داناوه

که سی نابیتته شه ریکم
یه کئ نابیتته ره فیکم
کسی نییه بنووشی له و شه رابه ی که خستم
هینده م خوارده وه له پهل و پوی خستم

*

بۆ باوكم

من عيسا نيم، خوا باوكم بى
من باوكم خوامه!
سه فا و مه رواى دهورى ئەوم
پيروژترين مه رامه.
*

به مالى خهم دلم فيره
بۆيه مالى كهس ناچم
دۆستىكى به وه فايه
له منه تى ده رناچم!
*

بی بهش له شادی سولتانی شین خۆم
مه حبووبی پیشوو، ئەمرۆ مه نفور خۆم
به دست نه زانین من ره نجه رو خۆم.

*

به بۆنه ی مردنی باوگمه وه

له جهانیكا كه درۆ سولتانه
ریا دادگه ریکی به ویژدانه
سه روهت و سامان کیش و پیوانه
دهمی سالا تۆ
به هه ناسه ی سارد،
به ره نجی بیاد
داپۆشراوی!
زۆر له میژه
له گۆرئکی نادیاردا نیژراوی!
مالی تازهت لی پیرۆز، كه ئیستا
له کۆری مرۆقدۆستان به باده ی
خۆشه ویستی مه ست کراوی.
منیش، منیش ئیستا
سکۆل ئە لیم به دۆستانم
له شادی ئازادییه که ت
هه ر به ته نیا چۆپییه وانم!
۱۹۹۹/۱/۱۵

گيژەنى خەم دەورى گرتم، گيژەكەى توند كردهوه
بى ياروياوهر به بى كەس من به تەينا مامەوه
ئەشك و ئاهم تىكە لاوه دەروون چاوگەى زووخاوه
بە دەس جەورى رۆژگار هزر و بىر نەماوه
*

مەنعى شىنم بۆچ ئەكەن
شىن چۆن به سوور ئەكەن
لە جهان شای لۇغان بى
چاوانم زارى ئەكەن.
*

زەمان پىت نۆشىم جامى پر لە خەم
چواردەورت گرتم بە شۆرەیی خەم
چى خەمت ھەيە بیکەى بە سەرما
نە چۆک دائئە دەم نە سەر ئەکەم خەم!

*

فرمىسک نە ماو ە ياران، دووکەل لە چاوم دیتە دەر
دەردى ژيان ھين کارىيە بەرگى مەرگى وا لە بەر
مەر ترازووی بەن ئاسنن ھەلسەنگنى ئەم خەمە
پيمان بلت چەندەيە ژان و کەسەر

*

سەرۆك

سەرم
لە سەرشان داگرن
جوتى كاله م بۆ لى بكن
با پىخاوس نەبم چاتره
دەمى سالة
بى سەرم!

تا مەرگ فریا ئەكەوى، ئەمرین.

من که ئیستوا نشینی مولکی شینم
له سایه‌ی شادییا چۆن خۆ ببینم
ده‌غیله یاوه‌ران ته‌کبیر مه‌که‌ن بۆم
ئهمن به تاوه ماوه ژیان و ژینم
*

دلم ده‌ربینن له ناخی سینه،
له‌ت له‌تی بکه‌ن، بیکه‌ن به پینه
بیده‌ن له په‌نجه‌ی که‌وشی په‌سته‌ن
با عیبه‌ت بگرن راستی ویسته‌کان

ئه‌نجامی راستی هه‌ر ئه‌وه‌یه‌و به‌س
هه‌ر که‌س کردی پێی بوو، به‌ناکه‌س
نه‌که‌ی چاوه‌که‌م گوێ به‌ی، به‌ناکه‌س
سه‌رمایه‌ی ژیان هه‌ر راستیه‌و به‌س!
*

تاوان

له مانگيکدا که خه لاتی ناشتی نوبل
به < کوفی ئه نان > ده به خشرا
هه ر له و مانگه دا کابول
به بووم و موشه یه ک کاول ئه کرا

*

کابول: پاته ختی ئه فغانستان.

کوفی ئه نان، سه رۆکی ریخراوه ی "نه ته وه یه کگرتو وه کان" بو. له
سالی ۲۰۰۱ دا خه لاتی ناشتی نوبلی پییه خشرا.
* وشه ی ریخراوه ی نه ته وه یه کگرتو وه کان بو ئه و ئورگانه زور
ناپه وایه. ئه وه ریخراوه ی ده وه ته یه کگرتو وه کانه.

گولئ که زه مان وشکی کرد به قار
بوچ ئاوی ئه ده ی هه ی رهنج به خسار
گیژاوی زمان بواری نییه،
که شتی و که شتییه وان هیچ سویدی نییه
یا گورج نوqm ئه بی، یا هه ر گیزت ئه دا
تا به کاوخۆ له ناوت ئه با
ئیتیر خه م مه خو که چلون ئه مری
له نیو کوشک بی، یا له بن که پری

گولوبالیزم

-۱

جهان دیواره کانی خه مه،
جاده و کولانه کانی ته مه،
خواردنی ژار و سه مه
کئی له ژیانی، خاترجه مه؟

-۲

ئاو تینویه تی
گه نم برسییه تی،
ئاگر سه رمایه تی،
چاوگه ی ئوزون زارییه تی
گیرۆدهن هه ره موویان
به میکروبی تالان چییان!

*

ئوزون (Ozon) چه تری زهوییه له به رانبه ری تیشکی توندی هه تاو

تاوان

له مانگی کدا که خه لاتی ئاشتی نوبل
به شیرین عبادی ده به خشرا
هه ره له وه مانگه دا له کوردستان و
بلوچستان کوشتار ده کرا.

*

شیرین عبادی ژنیکی فارسه و خوی به چالاکی مافی مرۆف ده زانی و له
سالی ۲۰۰۳ دا خه لاتی نوبلی پییه خشرا. له کاتی وه رگرتنی خه لاته که دا
کوتی: من آغای خاته می به شایسته ی ئه و خه لاته ئه زانم.
خاته می سه رۆککوماری دهوله تی ئیسلامی ئیران بوو، دهوله تی ئیسلامی
ئیرانیش دژایه تی له گه ل هه ره چه شنه ئازادی و مافی مرۆفدا ده کرد.

گوندى دىگەلە

لەم بەرى پردىكەوہ گوندى بە تەواوى روخاوه
لانكىك و چەن نىرو ئامورى بە شكاوى لى بەجى ماوه
لەو بەریشەوہ پادگانى ويرانكراوه
چەن تانگ و تۆپ و زىلى بە زەلىلى لى تور دراوه
*

دىمەنى گوندى دىگەلە لە راپەرىن سالى ۱۹۹۱د

ناكا Nacka

لە سەر شاخى 'ناكا'م بە تەنياو ھاج و واج
جلوہ گاکەم دەرياي بەرىن و
بىشەلانى سەرو کاج
ئاھەنگى بەزمى تەنيايم
قاژو قىژى مەلانى ھار و ھاج
بۆ پلە گۆشتى، بۆ برزە نانى
ھەل ئەکۆلن چا و دەر ئەکيشن
نىوکى دەست و قاچ
*

ناکا: بەشیکە لە شارى ستۆکۆلم.
سالى ۱۹۹۵بوو، رۆژیک بەيارمەتى
قوتابخانەکەمان چووین بۆ دەرەوہ
ھەر لەوى نانمان خوارد، لە کاتى نان
خواردندا بالندەى(ماسیگرە)
زۆریان بۆ ھىنابووین، ھەرچيان بە چنگ
کەوتايەت دەيان رفاند

Det goda brödet

I kurdistan finns
ett slags bröd
som liknar Sveriges karta
det är långt men inte brett
Jag önskar du fick smaka!

Varje gång jag
tittar på den kartan
ökar min aptit för
det goda brödet
Jag önskar du fick smaka!

*

Edith Haglund: Jag önskar du fick smaka!

نانیکی به له زهت

له کوردستان جو ره دروس ئه کهن
تهسک و دريژ هه ره له نه خشه ی سوید ئه چی
هه کات چاوم له و نه خشه بی
ئیشتیام بو ئه و نانه ئه چی!
به هیوام په یادی بکه ی
له خو شیه که ی له زهت ببه ی.

کوری گورانی (نانیکی به له زهت - به سویدی)، له لایه ن مامۆستا (ئیدیت هاگلوند)،

بو مامۆستا (ئیدیت هاگلوند) ی پیاوژ ه ن

För en pianist

När du sitter vid pianot
liksom en dervish
faller du i trans
och glömmer allt och
dina fingrar rör
tangenterna
och kommer att dansa
också du själv
med melodin vill flyga

Maj 2004

که له پای پیاوژ دا ئه نیشی
وهک ده رویشی جه زبه گرتوو بیهوشی
په نه جه نه کانت به سه ر تانرا نه کانه و ده که و نه سه ما
به میلو دیه کانی له ده رو و نه وه ده خرۆشی!

مانگی مای ۲۰۰۴

چه کی چه نگ

له ژینی تاری هه ر وهک شه وه زنگ
په نا ئه به مه بهر لیوانی چه نگ
به دهنگی نه رم و به قاقای به رزی
ئه شکینم دنیای ماته م و بیده نگ
*

ده لئین: کۆنه په رهستی
بو پاش دهگه رییه وه
ده لئیم: له پیری ئه ترسم
له لاوی دهخولیمه وه.
*

بۆ يەكەم روژى قوتابخانە

كاتىك يەكەم زەنگى قوتابخانە لى ئەدەن
ئەستىرە لە تارىكى ھەل ئەكەن !
*

شەنگى شەنگان

نەداربوون و جلى كۇنيان بۇ دەكرىت
و ەكو دەلین: كۇنەدې بوويت
نوي كرو تازەپوشان
ئىرەيان پى ئەبردیت...!
*

دهنگدان	Rösta
دهنگ ددهم بهم جوړه بهلی، بؤ نا نا، بؤ بهلی و نامه ویت (ئیرو = Euro) بیته ئیره!	Jag vill rösta så här Ja, till nej Nej, till ja och vill ej Euro vara här!

رؤژی ۱۴ / ۹ / ۲۰۰۳ له سویدا رؤژی دهنگدان بوو
بؤ (بؤل) پارهی ئورویا واته <Euro> .
لهو رؤژهدا هه رکهس بهو دوو جوړ
واته (بهلی = Ja) (نا = nej) دهیتوانی دهنگ بدات .
منیش ئه و چهند دیرهه به کوردی و سویدی داناوه .

ناوات	آرزو
یاس بووم بهدهس هارهی (یاس) و (میک) و (میراژ) و (فانتوم) و (B52) و هوه چاوه روانی گمهی کوتری ناشتیم بهسهه بانی جهانه وه! نامه ویت مین له خاکدا بچینن لاقی من و تو ئهم و ئه و، بالنده و نازهل و گوله گهنم بقرتینن! * یاس میک میراژ فانتوم B 52 ناوی چهند فروکه بهکی جهنگی سوید، روس، فرانسه، ئهمه ریکان.	دیوانه شدم ز صدای دلخراش یاس و میک و میراژ و فانتوم و <B52> آرزو دارم کبوتر اشتهی نشیندیر بام جهان من و تو! نمیخواهم مین در زمین، بکارند پای من و تو، این و آن، پرنده و حیوان و گل گندم را زین در آرند! * یاس، میک، میراژ، فانتوم، <B52> اس، چند هواپیمای جنگی سویدی، روسی، فرانسی، ئهمریکای میباشند

دهریا و ئاسمان
خوشک و بران
هاوینان شاد و ئارام
زستانان توره و بهسام

Vinter och vår

Rimfrost och knoppar
Täcker och täck träd
En annan blir frukt och
Andra glittrar som kristall.

به هار و زستان

چرۆ و سیخوار
درهختان داده پۆشی
یهکیان ده بییت به میوه
ئه وه دی وهک کریستال دهرهوشنی

به فر

له زستان بیزاری
ئاشقی به هاری،
شهیدای شینا و هرد،
که یلی گولزاری؟

به هاری رهنگین
گولزاری نه خشین
عه شق و دلدار
به به فرۆ ئەژین!

برای خیام

پایدار باشی خیام
دشمن غم ایام
به هر واژه داری
صدها پند و پیام!

بو خه یام

بژی خه یام
دوژمنی خه می ئە یام
له هه ر وشه یه کتا هه یه
سه دان په ند و په یام!

خۆشه ويستی

دەگەر یمە وە
دەگەر یمە وە بۆ دەورانی منالی،
بۆ ھاروھاجی،
بۆ شوشە شکانن و
ھەرچی شوشە یە ئەیشکینم
لە بەرانبەر شوشە ی خۆشە ویستیدا
ھەموو بەردەکان ئەشکینم!
*

بە سویدیش نووسیومە

ئە یادی گۆللە بارانکراو ەکانی کوردستان

لە چاپخانە پیتەکان بە لای یەکە وە رادەگرن
مرۆڤەکانیش لە کوردستان
ئەویان دەبیت بە پەرتوک
ئەمیش دەبیت بە گۆرستان

قوت و ياقوت له نه فغانستان

ئه تاشم شاخى زور سهخت و گران
سهخت وهك سهرم، گران وهك ژيان
ياقوت دهردينم له سنگى، سهنگا
ئه يدهم به هه رزان، بو قوتى، گران!

وينه له گوڤارى (Iiiusterad Vetenskap N 8/91 Foto: Syga)

كه به لاي كورستاندا ئه روم
بونى شارىكى نوى ئه كه م
نوى له كون دهروى
كه وايه ژيانى نوى هه ر وا له وى!

قوت و یاقوت در افغانستان

می تراشم کوه سخت گران را
سخت چون سرم، چو زندگیم گران
ز سینه اش برون آرم یاقوت گرانبهارا
بفروشمش به ارزان بهر قوت گران

پهنیکی کوردی ئەلێت دەستی ماندوو بنی سەر سکی تێر. ئەم پەندە
واتە ئەو کەسە ی که کار دەکات ژیانیکی باشی ئەبێت. بەلام ئەگەر لە
ژیان ی زۆرینە ی خەلک بڕوانین دەبین بەو جۆرە نییە!

ورده بۆرژواين؟!

ئاسنگەرەین روژ تا ئیوارە ئاسن ئەکوتین
ئیواریش بو ناینک سنگ ئەکوتین!

دووگیانم؟!

کە ئەبینم دووگیانی
گیان لە گیانما نامینی!

جیگە ی داخە ناوی ئەو کەسە ی کە ئەو وینە ی
گرتووە نازانم هەروەها نازانم دووکانە کە ییش هی کام گوندی
کوردستانە. بەلام بە شیوہ ی جلوبەرگەکانیاندا دەبێت هی
ئاواییەکانی سەقز بێت!

تاسه

له (ئابيسكو Abisko) وه
مهليک بال دگريته وه
بو حه ساروس
بو ئارارات
بو شاهو، بو دالاهو،
بو چلجه مهی روژانی هات
گولی گهشی (سامیستان)
دهبا بو کیزانی کوردستان
گوله گهزیزه ی ئه و دیاره
دینته وه بو لاوانی ئه م بیسه زاره

۲۰۰۴/۹/۲۵

ئابیسکو ناوی کیویکه له ژووری سوید
سامه کان نه ته وه یه کن له نیوان سوید -
نورویژ - فه نلاند و روس دا ئه ژین
سامیستان: ولاتی سامییه کان

*

خاته می، خه تمی خه تمان!
خاته میچیان چاوبهستی زه مان.
خوینرپژ، خوینخور، کورسی په ره ست
پاسه وانی ده رکی زیندان!

خاتمی، ختم ختمان!
خاتمیچیه متقلب زمان.
خونریز، خونخوار، جاه طلب
نگهبان درب زیندان!

*

له سالی ۲۰۰۴ دا خاته می سه روککوماری دهوله تی
داگیرکهری کوردستان سهردانی کوردستانی کرد.

تابلۆيەكى خويناوى
لە پيشانگاي چاوهكانما
هەلواسراوه
نە ئەتوانم سەيرى بکەم
نە پيئم خۆشه ليکەنەوه
يادگارى راستييه
جئ په نجهى نگريسييهى،
چهكى دەستى ناحهزانه
بۆ خۆيشم ئاراميه!

ئاوبارەم مژى لە لئوى ئالت
بەرامەم وەرگرت لە پرچى خاوت
پورەم دا لە دەور برژانگى چاوت
چۆن شيرين نايى بەرەهەمى ژيانم
بە ناو دەمارتا هاتوچوو ئەکەم
لە خانەى دلت من خانوو ئەکەم
هەستم بە هەست من پاراو ئەکەم
چۆن بئ تو ئەژيم بەرەهەمى ژيانم
بە ئارەقى روت خو سەرخۆش ئەکەم
هەرچى کە ديومه فەرامۆشيهکەم
بە رۆژى وهفاو دلم خۆش ئەکەم
چۆن دەرباز ئەبئ لە جەغزى ژيانم.

جوٲٲك ٲهك

وهه با له ٲهك ئالٲٲن
وهك جووتٲ زنجٲر
وهه با ٲهك ٲهك ٲامؤسٲن
وهك جووتٲ كوٲٲرٲ ٲٲٲر.
*
به سوٲدٲش نووسٲوه.

دهروون ٲٲه و به گٲٲلنگ
دهرووٲ دووان
به قورقوشمٲ درؤ و گه ٲمان
كٲ كراوه
كاروانٲ راسٲٲ و ٲاكٲ
جه ردهٲ رٲا
دهورٲ داوه
ئه وهٲ هه بوو له ناو ٲرا
ئه وهٲ هه ٲه ئٲسٲا له جٲٲ
ٲهسٲٲ و ره زٲلٲٲه
نرخٲ دراوه.

زەمان شىخمان فەرپاشە
لە بەر دەرکی ئەم ئاشە
شەو و رۆژ کاری فیلە
خۆیشی گەلی پى باشە!

خۆم و وینەم لە ئاوینە
لەسەر کاری گەردوونی پەست
ئەمن ئەلیم: زالمە زۆر
دەسا ئەی داوهری دەوران
ئەم گێژم یا ئەو نەزان؟
داوهر:

ئەم گێژو ئەتو گێژو گەردوونیش گێژوو
گێرەمانە مل بەویژە چەشنى گوێرێژ

بۆ ۳۱ ئاب = ناگوستى

دەلەن: ۳۱ ئاب رۆژىكى نابابە
دەلەن: ئىستا ھەموو رۆژىكىمان ئابە!
بۆ ئاب بوو كوشتمان خودى باب
بووين بە خزمە تكارى بە غداى باب.

بمبوره، لىتدە پروانم
دەتخەمە ناو كامىراى چاۋەكانم
چاۋى وەك تۆم نەبىنيو، چاۋەكەم
ھەرگىز ھەرگىز بە چاۋانم!

این همه جنگ و جدل حاصل کوتاه نظریست
گر نظر پاک کنی کعبه و بوتخانه یکیست

شعر از < عماد خراسانی >

ئهم هه موو مشتومره هوی نه زانینه، بزانه
که عبه و بوتخانه هه ریه کن، چاوه که م، جوان پروانه!

هسته زندگی	Livet	ره مزی ژیان
آغاز، پایان، آغاز، پایان این روند در گردش است بی پایان	Börjar- slutar Börjar- slutar Börjar- slutar Utan slut!	مان و له نه ماندا نه مان و له ماندا ئهم بازنه نهینیه هه ر و له گه ردا!
۲۰۰۵/۸/۲۹	29/8-2005	۲۰۰۵/۸/۲۹

هیمای <ئیلهامی> ئه و بابه ته له هونراو هیه کی سویدی به ناوی:

(<Nu föds ett barn> = <ئیسستا منالیک له دایک بوو>

له هونراو هکانی < Barbro Lindgren > و درگیراوه.

ز انست	دانش
درهختی زانستی مروّف گهر بېته بهر دهشت و دهريا، دؤل و چيا، مانگ و مريخ دهگريته بهر!	درخت تو گر بر دانش بگيريد بزير آورد چرخ نيلوفرى را! شعر از «ناصر خسرو»

ملت بلوچ و فردوسی شاعر نه ته وهی بلوچ و فیردهوسی شاعر

بکار بلوچ ارجمند اردشیر بکوشید با کارداناں پیر نبود سودمند با افسون و رنگ نه از بند رنج و نه پیکار جنگ اگر چند بد این سخن ناگزیر بپوشید بر خویشتن اردشیر	بؤ چاره ی بلوچ سه روک ئه رده شیر له گهل زانایان که و ته را و ته گبیر نه بوو ده سکه و تیک له مه کر و نیر هنگ هیچیش نه کرا له مهیدانی جهنگ هر چند گران و تاله ئه م قسه به ناچار ئه رده شیر گوتی به سه
---	--

از ایشام فراوان و اندک نماند زن و مرد جنگی و کودک نماند سراسر به شمشیر بگذاشتند ستم کردن کوچ برداشتند بشد ایمن از ایشان جهان بلوچی نماند آشکار نماند	زور و کهم له وان ته و او هیچ نه ما ژن و منال و پیاو ئازا نه ما به گورز و شمشیر په لامار دران له ترسا هه موو گهینه هه نده ران جهان ئارام بوو له ژیر چه تری شا بلوچ به جاریک ناوی هه ر نه ما
---	---

بسی رنج بردم در این سال سی عجم زنده کردم من بدین پارسی	سی سالی ره به ق هه و لمداء، ته و او عه جه میم توردا، فارسیم کردو باو
---	---

دیشب در امشب	خدا را سببی - از دیوان حافظ
گر بود عمر بمقصد رسم، بارِ دگر بجز خدمت به گنبد نکتم، کارِ دگر	گر بود عمر بمیخانه رسم، بارِ دگر بجز از خدمت رندان، نکتم کارِ دگر
خرم آندم، که با صدای بلند گویم: شاکرا بفرما، بنما هنر، بارِ دگر	خرم آن روز که با دیده گریان، بروم تا زخم آب در میکده، یکبارِ دگر
خریدار هنرهای، مایم نه آنان نکنند ببری آنرا، بدیارِ دگر	معرفت نیست درین قوم، خدا را سببی تا برم گوهر خود را بخریدارِ دگر
ما را بین که چه اپوزیسیونی داریم به ایران زهر ا میروند، نه جای دگر	یار اگر رفت و حق لحتب دیرین نشناخت حاشا! لا که روم من ز پی یارِ دگر
فردوسی را یاد چ زیبا، گفته‌اند: هنر نزد ماست نه آن دگر	
گر طالع ما دهد اقبالی آرم از حافظ خوش بیان مطاع دگر.	
* اقتباس از خدارا سببی از جافظ	
زهر ا کاظمی ژنیکی ژورنالیست بو، له کاناداوه چوو بؤ ئیران به لام به دهس دهوله تی ئیران کوژرا و نه یان هیشت جه نازکه یش بؤ کانادا بگهریته وه.	

*

مفسر از کالیفرنیا	وعظ بی عملان - حافظ
منم که شهره شهرم به دروغ، گفتن منم که دیده نگشوده بهر، راست دیدن	منم که شهره شهرم بعشق ورزیدن منم که دیده نیالوده ام ببد دیدن
سانسور کنم و جاعل شوم و تحریفچی در مکتب ما نیست راه و رسم حقیقت، جستن	وفا کنیم و ملامت کشیم و خوش باشیم که در طریقت ما کافر نیست رنجیدن
به پیر خود گفتم چیست آئین زندگی گفتا بنما هنری نو بهر آموختن.	به پیر میکده گفتم چیست راه نجات بخواست جام می و گفت عیب پوشیدن
* اقتباس از وعظ بی عملان	

شاکرا ناوی که سیکه به ناوی علی شاکری، خوی ئه لیت: له زانستگای کالیفرنیا ئه مریکا مامؤستایه. ناوبراو له سالی ۲۰۰۵دا له رادیوی فارسی رهنگار هنگ له ستوکولم وهک ئوپوزیسیونی کوماری ئیسلامی قسه و باسی ئه کرد. چهند جاریک باسی کوردستان و حیزبه کانی کوردستانی کرد تیکرایی باسه کانی له رووی رق و کین و دوژمنکارییه وه بو. به به لگه ی رهسمی له نووسراوه یه کدا له هه مان رادیوه دروکانیم ئاشکرا کرد. ئه م که سه پاشتر له یه کی له بهرنامه کانیدا باسی ئه وه ی کرد که چو وه ته وه بؤ ئیران. زور سه یه ره که سیک خوی به ئوپوزیسیونی دهوله تیکی خویند ریژ و برواته وه بهر دهستی هیچیشی پی نه لین.

<p>سرباز گمنام</p> <p>دهریا را، گلباران نماید! اندر و زنیسکی</p> <p>وقتی هیبتی به کشوری می‌رود تاج گل برای سرباز گمنام به ارمغان می‌برد</p> <p>اگر فردا، هیبتی به کشور من آید، ازم سؤال نماید. «آرامگاه سرباز گمنام کجا است؟» گویم: سرورم! در کنار هر جویبار، جلو درب هر خانه و کلیسا و مسجد و غار، روی تخته‌سنگ هر گوهی زیر درخت هر باغی در وجب به وجب خاک این کشور، به هر متر این دیار زیر گنبد کبود بدون واهمه، همراه با عشق و درود سر تعظیم فرود آور! تاج گل خویش را پائین آور ** ازم: مخف از من. ستوکولم ۲۰۰۲</p>	<p>سه‌بازی ون - عهدوللا په شیو</p> <p>گون له‌سه‌ر ده‌ریا داتین! «هندریه فه‌زنیسکی»</p> <p>که و ه‌فدی ده‌چپته شویتئی، بو سه‌ر گوری سه‌ربازی ون، تاجه گولینه‌یه‌ک دینئی.</p> <p>ئه‌گه‌ر سبه‌ی، و ه‌فدیک بیته ولاتی من، لیم بیرسی: «کوانئی گوری سه‌ربازی ون؟» ده‌لیم: «گه‌ورهم!» له‌که‌ناری هه‌ر جوگه‌یی، له‌سه‌ر سه‌کوی هه‌ر مزگه‌وتئی، له‌به‌ر ده‌رگای، هه‌ر مالی، هه‌ر کلیسه‌یی، هه‌ر ئه‌شکه‌وتئی، له‌سه‌ر گابه‌ردی هه‌ر شاخی، له‌سه‌ر دره‌ختی هه‌ر باخی، له‌م ولاته، له‌سه‌ر سه‌ر بسته زه‌مینئی، له‌ژیر هه‌ر گه‌زه ئاسمانئی مه‌ترسه! که‌میک سه‌ر داخه‌و تاجه گولینه‌که‌ت دانئی!» کتیبی شه‌و نییه‌خه‌وتان پیوه‌نه‌بینم لاره «۱۴۴» و «۱۴۵»</p>
---	--

<p>شعر تساوی - از زنده یاد خسرو گلرخی</p> <p>سکوت مدهشی بود و سوالی سخت معلم خشمگین فریاد زد آری برابر بود. و او با پوز خندی گفت:</p> <p>اگر یک فرد انسان واحد یک بود آنچه زور و زر بدامن داشت بالا بود و آنکه قلبی پاک و جیبی فاقد زر داشت پائین بود</p> <p>اگر یک فرد انسان واحد یک بود آنکه لورتنی نقره‌گون چون قرس ماه میداشت بالا بود و آن سیاه چرده که میتالید پائین بود.</p> <p>اگر یک فرد انسان واحد یک بود این تساوی زیر و رو میشد</p> <p>حال می‌پرسم: یک اگر با یک برابر بود نان و مال مفتخوران از کجا آماده می‌گردید. یا چ کسی دیوار چین‌ها را بنا می‌کرد</p> <p>یک اگر با یک برابر بود پس کی زیر بار فقر خم میشد، یا زیر قربت شلاق له می‌گشت؟ اگر یک با یک برابر بود پس چ کسی آزادگانرا در قفس می‌کرد</p> <p>معلم ناله آسا گفت: بچه‌ها، در جزوهای خویش بنویسید یک با یک برابر نیست یک با یک برابر نیست</p>	<p>معلم پای تخته داد میزد لورتنش از خشم گلگون بود و دستهایش به زیر پوشی از گرد پنهان بود</p> <p>ولی آخر کلاسیها لواشک بین خود تقسیم می‌کردند وانیکی در گوشه دیگر جوانان را ورق میزد</p> <p>برای آنکه ببخود هایهوی می‌کرد و با آن شور بی پایان تساویهای جبری را نشان میداد</p> <p>خطی خوانا بروی تخته‌ای که از ظلمت تاریکی غمگین بود تساوی را چنین بنوشت: یک با یک برابر است!</p> <p>در میان جمع شاگردان یکی برخاست همیشه یک نفر باید بپا خیزد به آرامی سخن سرداد</p> <p>تساوی اشتباهی فاحش محف است معلم مات بر جا ماند و او پرسید: اگر یک فرد انسان واحد یک بود آیا باز یک با یک برابر بود؟</p>
---	---

تیبینی: من وەرگیر نیم و توانای ئه و کاره م نییه! وەرگیر ده بیت
 هه موو بابه ته که وەرگیریت! منیش ته نیا کاکله ی هونرا و هکه م کردوو ه
 به کوردی. تکایه وهک وەرگیران لئی مه روانن. ۲۰۰۵/۶/۱۷

وشه بچکۆله کان

ئه گهر یه کسانى هه بئى كئى زیندانی و كئى زیندانوان ده بئى، كئى رهنجدهر و كئى رهنج بهر ده بئى، كئى كۆيله و كئى كۆيله دار ده بئى؟! بهم وشانه پۆل بوو به گۆمىكى مهنگ، گۆمىكى بئى سرته و بئى دهنگ مامۆستا لىوى گه زى ئاره قى سارد نيشته ته وئیل، پهنجه ی به گه جه وه باش ده له زى! به ئارامى كوتى: مناله كان، مناله ژین تاله كان ئیستا، تیگه یشتم كه وا نییه، یهك و یهك وهك یهك نییه یهك و یهك وهك یهك نییه!	یهكسانى - هونرا وه ی نه مر خوسره و گولسورخى ماموستایه كى ماتماتیک له سه ر ته خته ره شى قوتابخانه كه نووسى: یهك و یهك وهك یهك. ده ستویرد، قوتابییه كى رهنج زهردى ژيرو ورد ده ستى بله ند كرد، ئه م پرسىاره ی ئاراسته كرد: ئه گهر یه كه كان مرو فیش بن یهك و یهك وهك یهك؟! مامۆستا له م پرسىاره حه به سا له جیگه ی خۆى ره پ را وه ستا به دهنگى بهرز كوتى: به لئى، یهك و یهك وهك یهك! قوتابى هه مپسان ده ستى بله ند كرد پاشان، ده ستى به قسه كرد به ته وسه وه كوتى: یهكسانى؟! یهكسانى خه یالى خا وه، بیری، بیریكى ناته وا وه ئه گهر یه كسانى هه بئى كئى دیواره چینی یه كان، كئى خانوو ه بله نده كان بنیاد بئى؟!!
--	--